

under Martial Law. EDUCATIONAL CHALLENGES, Vol. 28, Issue 2, ISSN 2709-7986 (online) –р. 141-157

9. Трубавіна І. М. УХВЛ як можливий напрям психосоціальної підтримки і відновлення ментального здоров'я Ціннісні орієнтири сучасної освіти в умовах сьогодення крізь призму Української Хартії вільної людини (м. Тернопіль, Україна, 27 жовтня 2023 року). Ціннісні орієнтири сучасної освіти в умовах сьогодення крізь призму Української Хартії вільної людини (м. Тернопіль, Україна, 27 жовтня 2023 року). Науковий, методичний, інформаційний збірник Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти / Редколегія: О. М. Петровський, В. С. Мисик, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк, Т. В. Магера, Ф. І. Полянський, С. В. Костюк, Н. Б. Стрийвус, Г. І. Герасимчук. Тернопіль: ТОКІППО, 2023. 276 с.-с. 186-194

10. Trubavina I., Karaman O., Kamenova D., Stepanenko V. and Yurkiv Ya. A research on transformation of social wellbeing and life attitudes in students from the occupied territories and the demarcation line at relocated higher education institutions from the east of Ukraine. *SHS Web Conf. Second International Conference on History, Theory and Methodology of Learning (ICHTML 2021). Learning Methodology. Volume 104, 2021. (Web of science).* DOI: <https://doi.org/10.1051/shsconf/202110403010>. URL: https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/abs/2021/15/shsconf_ichtml2021_03010/shsconf_ichtml2021_03010.html

УДК 159.9

Шульга І., канд. пед. наук

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Україна

ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. У тезах обґрунтовано актуальність проблеми формування безпечного освітнього середовища у початковій школі, яке розглядаємо як сукупність умов, що забезпечують фізичну, психологічну та інформаційну безпеку усіх учасників освітнього процесу (здобувачів освіти, працівників). Подано аналіз трьох аспектів середовища. Зазначено роль керівника закладу освіти у формуванні безпечного освітнього середовища.

Ключові слова: безпека, освітнє середовище, безпечне освітнє середовище, молодші школярі, початкова школа.

Shulha I., Ph.D.

Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ukraine

FORMATION OF A SAFE EDUCATIONAL ENVIRONMENT IN PRIMARY SCHOOLS UNDER MARTIAL LAW

Abstract. The article deals with the relevance of the problem of forming a safe educational environment in primary school, which is considered as a set of conditions that ensure the physical, psychological and information security for all participants in the educational process (students, staff). The analysis of three aspects of the environment has been presented. The role of a head of the educational institution in the formation of a safe educational environment has been specified.

Keywords: security, educational environment, safe educational environment, primary school students, primary school.

Початкова школа є важливим соціалізаційним середовищем, де відбувається становлення особистості дитини молодшого шкільного віку, засвоєння нею системи соціальних норм і цінностей. Тому особливу увагу необхідно звернути на формування освітнього середовища, яке має бути сприятливим для навчання, виховання, розвитку та соціальної взаємодії, а також

відображати філософію концепції Нової української школи, яка ґрунтується на принципах інклюзивності, безпечності та здоров'язбереження усіх суб'єктів освітнього процесу.

Відповідно до змісту Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі безпечне і здорове освітнє середовище розглядається як «сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди ... шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (булінг (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору...» [2].

У статті ми акцентуємо увагу саме на безпековому аспекті освітнього середовища початкової школи, адже гарантування безпеки – одне із найбільш важливих завдань закладу. Особливої актуальності це питання набуває у період війни, коли збереження здоров'я та життя постає прерогативою. Воєнні дії несуть серйозні загрози для життя здобувачів освіти та працівників закладів, зокрема це ракетні удари, обстріли, замінування, терористичні атаки. Зважаючи на це, можемо трактувати безпечне освітнє середовище початкової школи як сукупність умов, що забезпечують фізичну, психологічну та інформаційну безпеку усіх учасників освітнього процесу (здобувачів освіти, працівників).

Проаналізуємо зміст безпечного освітнього середовища у єдності та взаємозв'язку згаданих вище аспектів [1]:

– *безпека фізичного середовища* (безпечне облаштування кабінетів, наявність схеми евакуації та облаштованого укриття у закладі чи поблизу; наявність протоколів безпеки щодо правил поведінки під час повітряних тривог, евакуації, перебування в укритті тощо);

– *психологічна безпека* (проведення адаптаційних заходів для дітей, особлива увага звертається на дітей з особливими освітніми потребами, у тому числі з числа внутрішньо переміщених осіб та/або які опинилися у складних життєвих обставинах; різновекторна робота психологічної служби, зокрема, перегляд змісту антибулінгових програм);

– *інформаційна безпека* (захист персональних даних здобувачів і працівників; превентивна робота щодо запобігання дезінформації та поширення неправдивих даних; безпечна робота в мережі Інтернет – захист від кібератак).

Підсумовуючи, зазначимо, що ключову роль у формуванні безпечного освітнього середовища відіграє керівник закладу, який має бути готовим до роботи в кризових, мінливих умовах, швидко реагувати на усі виклики, розробляти та впроваджувати стратегію безпеки закладу освіти.

Джерела та література

1. Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проєктна діяльність : наук.-метод. зб. / упорядники: В. Рогова, О. Єресько, Є. Баженков. Київ-Чернівці : «Букрек». 2022. 140 с.

2. Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі : Указ Президента України від 25 травня 2020 р. № 195/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2020#Text> (дата звернення: 14.04.2024).